

catie via de huisarts in plaats van via de maatschappelijke werker een extra mogelijkheid voor minder volledige informatie kan betekenen. Immers, de huisarts kan geen geregeld lid van het team zijn en heeft een betrekkelijk geringe ervaring met schisispatiënten. De maatschappelijke werker daarentegen is wel lid van het team, is daardoor volledig op de hoogte van alles wat zich om en met deze patiënten afspeelt. Deze is dus bij uitstek geschikt een en ander naar de ouders te vertellen. Bovendien onderhoudt hij ook contact met de huisarts vanuit zijn invalshoek. De huisarts krijgt dus naast de geregelde intercollegiale contacten nog extra informatie. Dit is vooral gedurende de eerste jaren van de begeleiding erg belangrijk. Later, op het gezamenlijke spreekuur, staat de relatie tussen de patiënt (zijn ouders) en zijn specialisten centraal. De maatschappelijke werker haakt alleen in op indicatie.

Zowel ouders als huisartsen zijn op de hoogte van onze werkwijze en waarderen dit systeem in positieve zin. Wij hebben nu een ruim 10-jarige ervaring met de beschreven organisatie.

Groningen, februari 1981

A. J. C. HUFFSTADT

Invloed van nieuwjaarswensen

Naar aanleiding van het referaat over de invloed van nieuwjaarswensen (1981) zou ik uw aandacht willen vestigen op het onderzoek van Francis Galton: „Statistical inquiries into the efficacy of prayer”, beschreven in de *Fortnightly Review* van 1 augustus 1872 en gerefereerd door MEDAWAR (1969).

Galton realiseerde zich dat voor de Koningin en haar familie vrijwel dagelijks op nationale schaal in gebed en gezang werd gevraagd om gezondheid en een lang leven. Hij

vroeg zich af of leden van het Koninklijk Huis inderdaad langer leven dan hun tijdgenoten van nederiger geboorte. Uit de bijgevoegde tabel blijkt dat er een negatieve correlatie bestaat.

MEAN AGE ATTAINED BY MALES OF VARIOUS CLASSES WHO HAD SURVIVED THEIR THIRTIETH YEAR, FROM 1758 TO 1843. DEATHS BY ACCIDENT OR VIOLENCE EXCLUDED.

		Average	Eminent Men ¹
Members of Royal houses	97 in number	64.04	
Clergy	945	69.49	66.42
Lawyers	294	68.14	66.51
Medical Profession	244	67.31	67.07
English aristocracy	1,179	67.31	
Gentry	1,632	70.22	
Trade and commerce	513	68.74	
Officers in the Royal Navy	366	68.40	
English literature and science	395	67.55	65.22
Officers of the Army	569	67.07	
Fine Arts	239	65.96	64.74

¹The eminent men are those whose lives are recorded in Alexander Chalmers' *General Biographical Dictionary* (32 vols., London, 1812-1817) with some additions from the *Annual Register*.

Literatuur: MEDAWAR, P. B. (1969) *Introduction and intuition in scientific thought*, bl. 3. Londen. – Referaat (1981) *Ned. T. Geneesk.* 125, 22.

Bloemendaal, januari 1981

J. D. P. WOLFF

BERICHTEN

Buitenland

FRANKRIJK

Het eerste volledig synthetische vaccin. – Een onderzoeksgroep van het Institut Pasteur onder leiding van professor L. Chedid, in samenwerking met het Centre National de la Recherche Scientifique en met het Instituut Weizmann in Israël, is er in geslaagd een synthetisch difterievaccin te vervaardigen (*Le Monde*, 13-2-'81). Zij bepaalden van difterietoxine – een lange keten van aminozuren met een moleculairgewicht van 62.000 – het gedeelte dat het immuniserend vermogen vertegenwoordigt. Zij vonden dat een stuk van 18 aminozuren, op de lange keten gelegen tussen een deel dat de celdestructie veroorzaakt en een deel dat de hechting van de toxine aan de celwand bewerkt, het immuniserend vermogen vertegenwoordigt. Het is gelukt dit peptide synthetisch te vervaardigen en te koppelen aan een synthetisch natuurlijk adjuvans van het type MDP (mura-myl-dipeptide), een in de celwand van bacteriën voorkomende stof. Bij de cavia veroorzaakte het vaccin een goede immunoreactie. Het vaccin zal niet voor menselijk gebruik worden aangemaakt, omdat het bestaande difterievaccin goed voldoet. Het experiment ontleent zijn waarde aan de mogelijkheid bestaande vaccins te verbeteren en vaccins te bereiden waarvoor het benodigde antigeen moeilijk kan worden verkregen, zoals voor het hepatitis B-vaccin het

geval is. Synthetische vaccins zouden minder bijwerkingen kunnen hebben en gemakkelijker te potentiëren zijn, waardoor het aantal injecties zou kunnen verminderen. Indien men langs deze weg er in zou slagen vaccins te bereiden tegen tot nu toe moeilijk bestrijdbare ziekten, zoals malaria, geslachtsziekten en hepatitis, zou er sprake zijn van een revolutionaire ontwikkeling in de bestrijding van besmettelijke ziekten.

ITALIË

Epidemiologische surveillance ter bestrijding van paniek bij rampen. – Bij rampen, zoals aardbevingen, overstromingen en tornado's, waarbij vaak veel doden te betreuren zijn die niet direct begraven kunnen worden, duiken steeds berichten op over het gevaar voor epidemieën van besmettelijke ziekten. Ze zijn een onderdeel van de paniecreactie van de bevolking en vaak ook van de overheid op calamiteiten die lokaal het sociale stelsel ontwrichten. Vaak gebruikt men ontsmettingsmiddelen die de generatio spontanea van ziektekiemen moeten voorkomen. Zonder duidelijke reden klampt men zich vast aan overhaaste inentingcampagnes, waarbij de tyfus een geliefd object is. Ook bij de aardbeving in Zuid-Italië in november van het vorige jaar, met 3000 doden, 9000 gewonden en tienduizenden daklozen, verschenen al vlug berichten over epidemieën. Voor de bezwering hiervan heeft men een goed